

PRAVILA STUDIRANJA NA OSNOVNIM STUDIJAMA

(Bilten UCG br. 454/19, br. 465/19, br. 466 /19, br. 502/20, br. 588/23, br. 595/23
i br. 601/24)

I OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim pravilima bliže se uređuju pravila studiranja na osnovnim studijama, prava i obaveze studenata, postupak ispitivanja i ocjenjivanja studenata u toku studija, samoevaluacija i ocjena kvaliteta nastave, vođenje evidencije i izdavanje diploma i drugih isprava o studijama, kao i druga pitanja od značaja za ostvarivanje osnovnih studija na Univerzitetu Crne Gore (u daljem tekstu: Univerzitet).

Organizovanje i realizacija osnovnih studija

Član 2

Studijski programi osnovnih studija na Univerzitetu organizuju se i ostvaruju u skladu sa pravilima studiranja usklađenim sa Evropskim sistemom prenosa kredita (ECTS).

Studije na Univerzitetu realizuju se na osnovu akreditovanog studijskog programa.

Završetkom studijskog programa stiče se određeni nivo obrazovanja i kvalifikacija, u skladu sa zakonom.

Tokom organizacije i realizacije osnovnih studija, dužnost članova akademske zajednice je da poštuju načela akademskog integriteta.

II ORGANIZACIJA STUDIJA

Studijski programi

Član 3

Studijski programi osnovnih studija (u daljem tekstu: studijski program) realizuju se na akademskim osnovim studijama i primijenjenim osnovim studijama.

Studijski programi organizuju se i izvode na fakultetu, umjetničkoj akademiji i visokoj školi (u daljem tekstu: organizaciona jedinica), u skladu sa svojom matičnošću, koja proizilazi iz akreditovanog studijskog programa iz naučnih, umjetničkih i stručnih oblasti.

Studijskim programom određuju se predmeti za pojedinu godinu studiranja.

Studijski program mora da sadrži praktičnu nastavu, kao i ishode učenja za naučnu, umjetničku ili stručnu oblast kojoj pripada studijski program, odnosno kompetencije za obavljanje djelatnosti.

Praktični rad i stručna praksa mogu se organizovati i izvoditi kao sastavni dio redovne nastave ili kao zasebna cjelina.

Praktični rad, uključujući vježbe, laboratorijske vježbe, terensku nastavu, seminare i druge oblike nastave koji su predviđeni studijskim programom, kao i stručnu praksu, mogu izvoditi istaknuti stručnjaci iz prakse, u prvom redu istaknuti alumnisti.

Studijski programi mogu predvidjeti aktivnosti iz fizičke i zdravstvene kulture kao sastavni dio redovne nastave ili kao fakultativni sadržaj.

Ukupan broj časova aktivne nastave na osnovnim studijama ne može biti manji od 20 sati, niti veći od 30 sati sedmično.

Praktična nastava iz stava 4 ovog člana iznosi najmanje 25% u odnosu na ukupnu opterećenost studenta po predmetima, odnosno godini, u zavisnosti od ishoda učenja za pojedini studijski program.

Programi osnovnih studija sadrže najmanje dva izborna modula.

Interdisciplinarni studijski programi organizuju se iz najmanje dvije naučne, umjetničke ili stručne oblasti.

Studijski programi podijeljeni su na studijske godine i semestre.

Obim studijskog programa koji se izvodi u jednoj studijskoj godini je 60 ECTS kredita, odnosno 30 ECTS kredita u jednom semestru.

Jedan kredit odnosi se na 30 časova rada studenta.

Broj kredita za pojedini predmet (kurs) određuje se prema broju časova nastave (teorijske i/ili praktične, predavanja, vježbe, praktikumi, seminari, praktična nastava, terenska nastava i drugo), vremenu potrebnom za samostalni rad (domaći zadaci, projekti, seminarski radovi i slično) i vremenu za učenje u pripremi za provjeru znanja i ocjenjivanje (testovi, kolokvijumi, izrada završnih radova, završni ispit, stručna praksa) i drugim oblicima angažovanja u skladu sa konkretnim studijskim programom.

Struktura studijskog programa

Član 4

Studijski program sadrži opšte i posebne uslove koje student mora da zadovolji za sticanje određenog znanja, i to:

1. prikaz obaveznih i izbornih predmeta (kurseva) po studijskim godinama i semestima;
2. broj časova individualnog opterećenja studenta po predmetu (kursu);
3. broj ECTS kredita za svaki predmet (kurs);
4. druge oblike nastave namijenjene sticanju i usavršavanju profesionalnih znanja i vještina (seminari, tematske klinike, debatni časovi, praktični rad i drugo);
5. prikaz obaveznih uslova za pohađanje nastave i polaganje predmeta (kurseva);
6. završni rad ili završni ispit studija.

Završni rad, odnosno završni ispit studija, vrednuje se sa najviše 15 ECTS kredita.

Studijski program prikazuje se u obliku tabela.

Podaci o predmetu (kursu) sadrže:

1. naziv predmeta (kursa) i odgovarajuću šifru za lakšu identifikaciju predmeta (kursa);
2. kratak opis programa predmeta (kursa) koji omogućava razumijevanje njegove sadržine od strane studenata i drugih potencijalnih partnera;
3. procjenu nivoa predmeta (kursa), što podrazumijeva jasnu naznaku potrebnih prethodnih znanja (uz navođenje predmeta (kurseva) koje treba prethodno položiti i preporuku literature koju treba koristiti za pripremu), postavljenih ciljeva i liste stručne literature;
4. Nastavne ciljeve i ishode učenja;
5. naznaku o obaveznim i izbornim predmetima (kursevima);
6. ime(na) nastavnika i saradnika;
7. dužinu trajanja nastave - godinu studija, semestar, broj časova nedjeljno, mjesto predmeta (kursa) u ukupnom pregledu (dijagram strukture studija);
8. metod nastave i savlađivanja gradiva – predavanja, konsultacije, vježbe, laboratorijske vježbe, seminari, terenski rad i slično, sa brojem nedjeljnih časova i ukupnim brojem nedjelja trajanja određene aktivnosti;
9. način polaganja i trajanje ispita - oblici provjere znanja tokom nastave, njihova učestalost i vrednovanje praktičnog rada i drugih oblika individualnog rada (seminarski radovi, projekti i drugo), način i termini polaganja ispita;
10. posebnu naznaku predmeta (kurseva) na kojima se nastava izvodi na nekom od stranih jezika;
11. ECTS bodove predviđene za određeni predmet (kurs), u skladu sa opštim pravilima ECTS-a, uz naznaku broja bodova za bitne aktivnosti predviđene programom predmeta (kursa) (laboratorijski rad, terenski rad).

Trajanje studija

Član 5

Osnovne studije na akademskim studijskim programima za sticanje diplome akademskih osnovnih studija traju najmanje tri studijske godine, odnosno najmanje 180 ECTS kredita.

Osnovne studije na primijenjenim studijskim programima za sticanje diplome primijenjenih osnovnih studija traju najmanje tri studijske godine, odnosno 180 ECTS kredita.

Organizovanje studija

Član 6

Organizaciona jedinica je dužna da za sve studente, osim za učenje na daljinu, organizuje predavanja, vježbe, praktičnu nastavu i druge oblike nastave.

Nastava može biti organizovana i kao mentorska.

Mentorska nastava u smislu stava 2 ovog člana je nastava koja se izvodi za jednog studenta ili grupu studenata i podrazumijeva da nastavnik sa studentima svake nedjelje u semestru prelazi po jednu ili više nastavnih jedinica jedinicu predviđenih planom i programom, uz adekvatnu pripremu i aktivno učešće studenata.

Senat, na prijedlog Vijeća organizacione jedinice, može donijeti odluku o izvođenju mentorske nastave.

Praktična znanja, vještine i kompetencije, odnosno praktična nastava može se sticati u prostorijama ustanove i van organizacione jedinice kod pravnih lica na osnovu ugovora

Način i vrijeme organizovanja oblika nastave iz stava 1 ovog člana organizaciona jedinica uređuje opštim aktom.

Organizaciona jedinica je dužna da na početku studijske godine na odgovarajući način informiše studente o načinu, vremenu i mjestu održavanja nastave, provjere znanja i ispita, i drugim pitanjima od značaja za organizaciju studija.

Studijska godina

Član 7

Univerzitet realizuje nastavu u toku studijske godine u skladu sa akademskim kalendarom.

Nastava u studijskoj godini organizuje se u dva semestra (zimskom i ljetnjem).

Realizacija studijskog programa u jednom semestru traje 15 nedjelja.

Nastava pojedinačnih predmeta realizuje se u toku jednog semestra, u skladu sa studijskim programom.

Nastava se realizuje na jeziku za koji je studijski program akreditovan

Izuzetno od stava 4 ovog člana, na studijskom programu koji se realizuje na jeziku u službenoj upotrebi u Crnoj Gori, dio nastave, predispitne provjere znanja i ispiti mogu da se organizuju na engleskom jeziku, u skladu sa odlukom koju donosi Senat na predlog Vijeća organizacione jedinice.

Početak studijske godine i semestra, organizacija i realizacija studijskih programa i termini za organizaciju ispita za studijsku godinu utvrđuju se Akademskim kalendarom koji usvaja i objavljuje Senat, najkasnije dva mjeseca prije početka nastave.

Senat, u izuzetnim slučajevima, može odobriti organizovanje dopunske-dodatne nastave, uključujući i oblike provjere znanja, u periodu van redovne nastave po Akademskom kalendaru i u okviru ispitnih rokova.

III. NASTAVA

Organizacija nastave

Član 8

Nastava se organizuje i izvodi prema utvrđenom rasporedu časova.

Univerzitet je dužan da raspored časova objavi najkasnije 10 dana prije početka nastave.

Raspored časova sadrži: naziv studijskog programa, studijsku godinu, naziv predmeta (kursa), vrijeme (dan, sat) održavanja nastave, mjesto održavanja nastave, imena nastavnika i eventualna druga uputstva o nastavi.

Za svaki predmet (kurs) predmetni nastavnik utvrđuje plan rada i dužan je isti dostaviti prodekanu za nastavu i objaviti ga na web stranici organizacione jedinice, najkasnije 15 dana prije početka predavanja.

Predmetni nastavnik obavezan je da na prvom času nastave upozna studente sa planom rada na predmetu (kursu).

Studenti imaju pravo na izvod iz plana rada u pisanoj formi.

Pri utvrđivanju planova mora se voditi računa da se usklade termini polaganja ispita, odnosno kolokvijuma, na način koji će studentu omogućiti da u jednom danu polaže samo jedan kolokvijum, odnosno završni ispit sa studijske godine koju pohađa, a pri određivanju ispitnih termina vodi se računa da vrijeme između dva termina za svaki predmet bude najmanje deset dana, o čemu se stara prodekan za nastavu.

Kolokvijumi se organizuju u terminima utvrđenim za izvođenje nastave iz predmeta iz kojih je predviđeno polaganje kolokvijuma.

Zadaci predviđeni za individualni rad studenta (seminarski, praktikumi, domaći, grafički, projekti i drugo) moraju biti ravnomjerno raspoređeni u toku semestra.

Ukupni obim zadataka iz stava 9 ovog člana mora biti usaglašen sa opterećenjem predviđenim na predmetu, u skladu sa ECTS.

Nastavnik je dužan da u toku nastave, izrade samostalnih zadataka i pripreme za polaganje pomogne studentima organizovanjem konsultacija u trajanju od najmanje jedan sat u toku sedmice.

Termini i vrijeme za konsultacije treba da budu usklađeni sa nastavom tako da su dostupni studentima.

Promjena rasporeda časova i plana rada u toku nastave, po pravilu, nije dopuštena.

Ako se ukaže potreba za promjenom nastavnika (zbog bolesti i slično), prodekan za nastavu određuje zamjenu.

IV. DRUGI OBLICI NASTAVE

Učenje na daljinu

Član 9

Pojedini oblici nastave mogu se organizovati i kao učenje na daljinu, ali se ispiti i sve provjere znanja moraju održavati u sjedištu, odnosno prostorijama Univerziteta, odnosno organizacione jedinice.

Cjeloživotno učenje

Član 10

Univerzitet može da realizuje posebne programe usavršavanja za potrebe cjeloživotnog učenja, u skladu sa zakonom i pravilima Univerziteta za programe "cjeloživotnog učenja".

Saradnja sa stranim ustanovama visokog obrazovanja

Član 11

Univerzitet može, uz saglasnost Vlade, da organizuje studije u saradnji sa stranim ustanovama visokog obrazovanja.

U organizovanju studija iz stava 1 ovog člana, ustanova ima pravo da sprovodi program duplih ili zajedničkih diploma.

V. PRAVA I OBAVEZE STUDENATA

Status studenta

Član 12

Status studenta stiče se upisom na odgovarajući studijski program na Univerzitetu.

Student i Univerzitet zaključuju ugovor o studiranju, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast visokog obrazovanja.

Uz ugovor o studiranju iz stava 2 ovog člana, student potpisuje i izjavu, u skladu sa zakonom.

Student ima prava i obaveze u skladu sa zakonom, statutom Univerziteta i ugovorom o studiranju.

Svojstvo studenta dokazuje se indeksom.

Student se upisuje u statusu studenta koji se finansira iz budžeta ili studenta koji snosi troškove školovanja.

Student osnovnih studija za upis u prvu godinu ne plaća naknadu za studiranje.

Izuzetno od stava 7 ovog člana, student studija koje se realizuju na engleskom jeziku plaća naknadu za studiranje.

Studenti sa invaliditetom oslobađaju se plaćanja naknade za studiranje.

Radno opterećenje studenta

Član 13

Optimalno radno opterećenje studenta iznosi 40 sati sedmično, što odgovara zbiru od 60 ECTS kredita u toku jedne studijske godine.

Opterećenje studenata treba da bude ravnomjerno, a može se sastojati iz sljedećih aktivnosti:

1. nastava (predavanja, vježbe, praktikumi, seminari, praktična nastava, terenska nastava i drugo);
2. samostalni rad;
3. testovi;
4. domaći zadaci;
5. kolokvijumi;
6. ispiti;
7. izrada završnih radova;
8. stručna praksa;
9. drugi oblici angažovanja u skladu sa konkretnim studijskim programom.

Prijavljivanje predmeta i evidencija

Član 14

Student pri upisu studijske godine prijavljuje predmete iz predviđenog dijela studijskog programa obima 30 ECTS za semestar, odnosno 60 ECTS za godinu, uključujući predmete, odnosno broj neostvarenih kredita iz prethodne studijske godine.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, student koji je završio sve obaveze predviđene odgovarajućim studijskim programom iz prethodne godine može upisati do 80 ECTS kredita.

Pravo iz stava 2 ovog člana student može da koristiti po odobrenju dekana, počev od druge godine.

Student prijavljuje da sluša predmete (kurseve) koje nije položio iz prethodnih semestara, kao i predmete (kurseve) iz naredne studijske godine za koje je ispunio uslove predviđene pravilima studijskog programa.

Predmeti koje je student prijavio ne mogu se mijenjati tokom studijske godine.

Podaci o prijavljenom opterećenju unose se u evidencioni karton studenta.

Forma i sadržina evidencionog kartona studenta utvrđuju se posebnim aktom Senata.

Prijavljivanje za ponovno pohađanje nastave

Član 15

Studentu, koji nije ostvario najmanje 45 ECTS kredita za određeni studijski program, može se odobriti upis u narednu studijsku godinu ako nije položio jedan ispit iz predmeta koji se vrednuje sa više od 15 ECTS kredita.

Student iz stava 1 ovog člana prijavljuje se za ponovno pohađanje nastave iz predmeta koje nije položio u prethodnim studijskim godinama.

U slučaju izmjene studijskog programa ili predmeta (kursa), student koji ponavlja pohađanje nastave obavezan je da prihvati nastale izmjene.

U slučaju iz stava 3 ovog člana shodno se primjenjuje odredba o prepisu iz člana 21 ovih Pravila.

Ovjera semestra i godine

Član 16

Na kraju semestra i studijske godine ovjerava se evidencioni karton studenta upisom broja osvojenih ECTS kredita po semestrima i ukupno.

Ovjera semestra i godine obavezna je za sve studente.

Na osnovu ovjerenog semestra i godine potvrđuje se koliko je student osvojio ECTS kredita, čime se studentu omogućava korišćenje studentskih prava, u skladu sa zakonom, statutom Univerziteta i ovim pravilima.

Pravo na finansiranje studenta

Član 17

Student osnovnih studija za upis u prvu godinu ne plaća naknadu za studiranje.

Student koji se finansira iz budžeta Crne Gore (u daljem tekstu: budžet) i ima najmanje 45 ECTS kredita ostvarenih u prvi put upisanoj studijskoj godini ima pravo da se i u narednoj godini finansira iz budžeta.

Student koji se finansira iz budžeta i ima najmanje 45 ECTS kredita ostvarenih u prvi put upisanoj studijskoj godini smatra se redovnim studentom u pogledu ostvarivanja prava za koja je ovaj status predviđen kao uslov njihovog ostvarivanja (finansiranje iz budžeta, pravo na studentski dom, studentski kredit i druga prava).

Student ne može istovremeno da se finansira iz budžeta na dva studija (akademskom i primjenjenom), odnosno na dva studijska programa koje organizuje Univerzitet.

Student studija koje se realizuju na engleskom jeziku plaća naknadu za studiranje po semestru i na njega se ne odnose prava iz st. 1 do 4 ovog člana.

Redovni student

Član 18

Status redovnog studenta može se zadržati do sticanja diplome osnovnih studija.

Status redovnog studenta priznaje se i student, koji se prepiše sa drugog univerziteta, ukoliko ispuni propisani kriterijum za taj status.

U slučaju iz stava 2 ovog člana, vrijeme studiranja na drugom univerzitetu uračunava se u ukupno trajanje studija.

Redovnom studentu koji ima zvanično verifikovan status vrhunskog sportiste i u drugim opravdanim slučajevima (zdravstveno stanje, izdržavanje porodice i sl.) može se odobriti pohađanje studijskog programa pod posebnim uslovima, koje utvrđuje Senat, na predlog Vijeća organizacione jedinice.

Promjena statusa studenta

Član 19

Student koji se finansira iz budžeta i ima manje od 45 ECTS kredita u prvi put upisanoj studijskoj godini može da nastavi studije u statusu studenta koji se sam finansira (u daljem tekstu: samofinansirajući student).

Samofinansirajući student iz stava 1 ovog člana koji položi sve ispite, odnosno ostvari 60 ECTS kredita, ima pravo da se u narednoj godini finansira iz budžeta.

Izbor studenata sa ostvarenim pravom za prelazak na finansiranje iz budžeta vrši se na osnovu rangiranja po broju sakupljenih ECTS kredita i ocjena dobijenih u toku studija.

Postupak rangiranja sprovodi komisija za upis studenata organizacione jedinice na završetku prethodne studijske godine.

Odluku o prelasku studenta iz statusa samofinansirajućeg studenta na finansiranje iz budžeta donosi Senat, na prijedlog organizacione jedinice.

Samofinansirajući student ima ista prava i obaveze u nastavi kao i student koji se finansira iz budžeta.

Studenti upisani na samofinansirajuće studijske programe koje se realizuju na engleskom jeziku, ne mogu steći status studenta koji se finansira iz budžeta.

Mirovanje statusa studenta

Član 20

Prava i obaveze studenta mogu mirovati.

Po prestanku razloga zbog kojih je zatraženo mirovanje, student nastavlja studije po pravilima po kojima je započeo studiranje.

Postupak odobravanja prava na mirovanje statusa studenta

Član 21

Studentu se na njegov zahtjev odobrava mirovanje prava i obaveza za vrijeme:

1. teže, odnosno duže bolesti;
2. upućivanja na stručnu praksu u trajanju od najmanje šest mjeseci;
3. međunarodne razmjene studenata u trajanju dužem od 30 dana u toku održavanja nastave, ako student kroz tu razmjenu ne stiče ECTS kredite;
4. trudnoće;
5. porodiljskog, odnosno roditeljskog odsustva;
6. njege djeteta nakon roditeljskog odsustva u trajanju od godinu dana;
7. priprema za olimpijske igre, svjetsko ili evropsko prvenstvo – kada ima status vrhunskog sportiste;
8. i u drugim opravdanim slučajevima.

Mirovanje prava i obaveza studenta odobrava se u trajanju od jednog semestra ili jedne studijske godine, odnosno u dužini trajanja mirovanja iz stava 1 ovog člana.

Za vrijeme trajanja mirovanja student može polagati ispite ako je za polaganje tih ispita ispunio obaveze.

Vrijeme mirovanja ne računa se u vrijeme trajanja studija.

Po prestanku razloga zbog kojih je tražio mirovanje, student nastavlja studije po pravilima po kojima je započeo studiranje.

O zahtjevu za mirovanje prava i obaveza odlučuje dekan, u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Odluka dekana iz stava 6 ovog člana je konačna.

Priznavanje predmeta sa primijenjenih studija

Član 22

Student akademskih studija, koji je završio ili je bio student primijenjenih studija na istoj organizacionoj jedinici, može podnijeti zahtjev za priznavanje predmeta iz kojih je ispite položio.

Položeni ispiti na prethodno upisanim studijama visokog obrazovanja priznaju se ako predmeti iz kojih su ispiti položeni, po svom sadržaju i obimu, odgovaraju najmanje 80% nastavnim predmetima akademskih studija.

Dekan formira komisiju koja utvrđuje ekvivalentnost stečenog obrazovanja i formira prijedlog, koji sadrži spisak predmeta koji se priznaju.

Vrijeme studiranja na primijenjenim studijama ne uračunava se u ukupno trajanje studija na akademskim studijama.

VI MOBILNOST

Mobilnost na Univerzitetu

Član 23

Studentu Univerziteta se može omogućiti prepis sa akademskih na akademske ili na primijenjene studije, sa primijenjenih na primijenjene, odnosno sa jednog studijskog programa na drugi srodni studijski program u okviru istih studija, pod uslovima koje utvrđuje Senat, na prijedlog Vijeća organizacione jedinice.

Student osnovnih studija koji se finansira iz budžeta ima pravo prepisa na osnovne studije koje se realizuju na engleskom jeziku, nakon završene prve godine studija, u statusu samofinansirajućeg studenta

Pravo na prepis iz st. 1 i 2 ovog člana može se ostvariti prije početka nastave.

Uz zahtjev za prepis na studije ili studijski program student prilaže dokumenta o postignutom uspjehu na studijama, odnosno studijskom programu sa koga se prepisuje.

Vrijeme studiranja na studijskom programu sa koga se prepisuje uračunava se u ukupno trajanje studija.

Prepis studenta

Član 24

Prepis studenata sa drugih ustanova visokog obrazovanja se može vršiti sa akademskih na akademske ili na primijenjene studije, odnosno sa primijenjenih na primijenjene srodne studijske programe.

Prepis iz stava 1 ovog člana vrši se u upisnom roku, u okviru licencom dozvoljenog broja.

Dekan formira komisiju koja utvrđuje ekvivalentnost stečenog obrazovanja i formira prijedlog za upis, koji sadrži spisak predmeta koji se priznaju.

Položeni ispiti na prethodno upisanoj ustanovi visokog obrazovanja priznaju se ako predmeti iz kojih su ispiti položeni, po svom sadržaju i obimu, odgovaraju najmanje 80% nastavnim predmetima organizacione jedinice Univerziteta na koju se prepisuje.

Priznavanjem ispita priznaje se i ocjena kojom je student ocijenjen, kao i broj ECTS kredita.

Međunarodna mobilnost studenata

Član 25

Student ima pravo da u toku studija provede određeno vrijeme (semestar ili studijsku godinu) na drugoj ustanovi visokog obrazovanja u inostranstvu u skladu sa Pravilima o međunarodnoj mobilnosti studenata.

Međunarodna mobilnost osoblja

Član 26

Prava po osnovu mobilnosti nastavnog osoblja (akademskog osoblja i stručnih saradnika), naučnog osoblja (lica u naučnom i istraživačkom zvanju), neakademskog osoblja i drugog osoblja angažovanog u nastavi i istraživanju i nenastavnog osoblja ostvaruje se u skladu sa Pravilima o međunarodnoj mobilnosti osoblja.

VII VREDNOVANJE RADA STUDENATA

Praćenje rada studenata

Član 27

Znanje i vještine studenata provjeravaju se i vrednuju kontinuirano u toku semestra i na završnom ispitu.

Predmetni nastavnik obavezan je da na prvom času nastave upozna studente sa oblicima praćenja rada, terminima provjere znanja, karakterom i sadržinom završnog ispita, strukturom ukupnog broja poena i načinom formiranja ocjene.

Uspješnost studenta u savladavanju predmeta za svaki izdvojeni oblik provjere znanja vrednuje se i izražava poenima.

Nastavnik je dužan da javno saopšti studentima rezultate o broju osvojenih poena nakon svake provjere, kao i ukupan broj poena koje je student osvojio od početka nastave.

Na zahtjev studenta nastavnik je dužan da detaljno obrazloži ocjenu njegovog rada.

Pravo pristupa svim oblicima provjere znanja

Član 28

Student ima pravo da pristupi svim oblicima provjere znanja tokom nastave i u ispitnim rokovima.

Predispitne provjere znanja i ispiti obavljaju se na jeziku za koji je studijski program akreditovan.

Predispitni oblici provjere znanja

Član 29

Predispitni oblici provjere znanja (kolokvijumi, popravni kolokvijumi i dr.) organizuju se isključivo u terminima predviđenim za nastavu.

Izuzetno od stava 1 ovog člana student ima pravo da u septembarskom ispitnom roku pored završnog ispita polaže i kolokvijume koje je prijavio u toj studijskoj godini a koje nije polagao, odnosno položio u januarskom, odnosno junskom roku.

Ispit na predmetima (kursevima)

Član 30

Predmetni nastavnik obavezan je da na prvom času nastave upozna studente sa načinom polaganja ispita (pismeno, usmeno i praktično) i terminima za njegovo održavanje.

Po završetku nastave obavlja se završni ispit, pri čemu se termini utvrđuju Akademske kalendarom i rasporedom polaganja ispita, na način koji će studentu omogućiti da u jednom danu polaže samo jedan završni ispit a ne više od dva završna ispita u toku sedmice.

Završni ispit smatra se završnom provjerom znanja studenta.

Ispiti i svi oblici provjere znanja su javni.

Za javnost održavanja ispita odgovoran je prodekan za nastavu.

Student polaže ispit u prostorijama ustanove.

Izuzetno od stava 6 ovog člana, ispit se može polagati van prostorija ustanove samo ukoliko se radi o ispitu studijskog predmeta čiji karakter to zahtijeva.

Ispiti iz umjetničkih predmeta mogu se održavati i van mjesta sjedišta organizacione jedinice, ukoliko se radi o javnim manifestacijama, kao što su koncerti, izložbe, predstave i slično.

Kada je studijskim programom predviđeno praktično polaganje ispita, ispit se može polagati i u prostorijama u kojima se obavlja praktična nastava i profesionalna praksa.

Student sa invaliditetom ima pravo da polaže ispit na mjesto i način prilagođen njegovim mogućnostima, u skladu sa statutom Univerziteta.

Polaganje ispita

Član 31

Ispit se po pravilu polaže pred predmetnim nastavnikom.

Student prije polaganja svih oblika znanja prilaže na uvid indeks i javnu ispravu kojom dokazuje identitet.

Ukoliko se ispit organizuje usmeno, predmetni nastavnik treba da omogući studentima da prisustvuju ispitivanju.

Usmenom ispitu obavezno prisustvuje, pored kandidata i ispitivača, i najmanje još jedna osoba iz reda studenata ili nastavnika.

Ukoliko se ispit organizuje pismeno, predmetni nastavnik upoznaje studente kojim se pomagalicama mogu koristiti.

Polaganjem ispita student stiče određeni broj ECTS kredita, u skladu sa studijskim programom.

Polaganje ispita pred komisijom u slučaju niske prolaznosti

Član 32

Ukoliko na predmetu kod određenog predmetnog nastavnika postoji kontinuirana niska prolaznost, ispit se polaže pred komisijom koju formira Vijeće, odnosno Senat.

Niska prolaznost u smislu stava 1 ovog člana smatra se ukoliko je ispit na predmetu kod određenog predmetnog nastavnika iz stava 1 ovog člana položilo manje od 50% studenata sa ostvarenih 30 i više poena koji su izašli na ispit u dva uzastopna ispitna roka.

Komisija iz stava 1 ovog člana ima najmanje tri člana iz reda nastavnika iz istih ili srodnih oblasti.

Predmetni nastavnik je po pravilu član komisije.

Odluku o ocjeni komisija donosi većinom glasova.

Odluka iz stava 5 ovog člana je konačna.

Zapisnik o toku ispita i ocjeni komisija dostavlja Vijeću, odnosno Senatu.

Polaganje ispita pred komisijom u slučaju pokretanja postupka protiv nastavnika

Član 33

Student ima pravo da polaže ispit i druge oblike provjere znanja pred komisijom ukoliko je protiv predmetnog nastavnika pokrenuo postupak pred organom Univerziteta ili sudskim organom.

Na sastav komisije, postupak i donošenje odluke o ocjeni shodno se primjenjuju odredbe člana 42 st. 3, 5, 6 i 7 ovih pravila.

Ispitni rokovi

Član 34

Ispitni rokovi su januarski, junski i septembarski, sa po dva ispitna termina.

Pri određivanju ispitnih termina vodi se računa da vrijeme između dva termina za svaki predmet bude najmanje deset dana.

Student može polagati samo jedan kolokvijum ili završni ispit u toku jednog dana, a ne više od dva kolokvijuma ili završna ispita u toku sedmice.

Student koji ne položi ispit u prvom ispitnom terminu ima pravo da polaže u drugom terminu istog ispitnog roka.

Student koji ne položi završni ispit ili student koji nije zadovoljan ostvarenom prolaznom ocjenom može pristupiti ponovnom polaganju završnog ispita.

Ocjenjivanje

Član 35

Uspješnost studenata u savladavanju predmeta i svih oblika provjere znanja prije ispita vrednuje se i izražava poenima.

Student kumulativno sakuplja poene sa svih provjera znanja.

Ukupan broj poena koje student može steći kroz sve predispitne oblike provjere znanja, odnosno ishoda učenja iznosi od 30 do 70 poena.

Po osnovu svih predispitnih oblika provjere znanja, odnosno ishoda učenja i polaganjem ispita student može ostvariti najviše 100 poena.

Uspjeh studenata na ispitu i drugim oblicima provjere znanja izražava se slovnim ocjenama i to: A, B, C, D, E i F.

Ocjena F je nedovoljna ocjena.

Slovne ocjene iz stava 5 ovog člana ekvivalentne su brojčanim ocjenama i to:

1. ocjena A (odličan) ekvivalentna je ocjeni 10;
2. ocjena B (vrlodobar) ekvivalentna je ocjeni 9;
3. ocjena C (dobar) ekvivalentna je ocjeni 8;
4. ocjena D (zadovoljava) ekvivalentna je ocjeni 7;
5. ocjena E (dovoljan) ekvivalentna je ocjeni 6.

Srednja ocjena tokom studija određuje se kao količnik zbira proizvoda brojčane ocjene i ECTS bodova za svaki predmet i ukupnog broja stečenih ECTS bodova.

Konačna ocjena na ispitu, sa maksimalno osvojenih 100 poena, utvrđuje se prema sljedećoj skali :

- Ocjena A : više ili jednako 90 poena;
- Ocjena B : više ili jednako 80 poena i manje od 90 poena;
- Ocjena C : više ili jednako 70 poena i manje od 80 poena;
- Ocjena D : više ili jednako 60 poena i manje od 70 poena;
- Ocjena E : više ili jednako 50 poena i manje od 60 poena;
- Ocjena F : manje od 50 poena.

Konačna ocjena

Član 36

Nakon završetka nastave i ispita predmetni nastavnik određuje ukupni broj osvojenih poena i formira konačnu ocjenu za svakog studenta.

Ukupan broj osvojenih poena i završnu ocjenu predmetni nastavnik unosi u obrazac za zaključne ocjene (obrazac b. 2), koji dostavlja prodekanu zaduženom za nastavu i studentska pitanja organizacione jedinice.

Ocjene koje je verificovalo Vijeće organizacione jedinice, odnosno Senat, upisuju se u evidencioni karton studenta.

Objavljivanje konačne ocjene ispita

Član 37

Predmetni nastavnik je dužan da saopšti studentima rezultat provjere znanja u roku od sedam dana od dana završnog ispita.

Rezultati provjere znanja i konačne ocjene objavljuju se u roku od sedam dana od dana završnog ispita, isticanjem na oglasnoj tabli organizacione jedinice i/ili web stranici organizacione jedinice, vodeći računa o zaštiti ličnih podataka.

Na zahtjev studenta predmetni nastavnik treba da za sve oblike provjere znanja studenta - upozna sa nedostacima rada.

Ukoliko je ispit položilo manje od 50% studenata koji su polagali završni ispit, nastavnik treba da prije drugog termina završnog ispita održi dopunsku nastavu sa studentima.

Ocjena na ispitu i broj poena upisuju se u obrazac za zaključne ocjene, koji po završenom ispitu svojim potpisom ovjerava predmetni nastavnik.

Obrazac za evidenciju osvojenih poena na predmetu i predlog ocjene (obrazac br.1) i obrazac za zaključne ocjene (obrazac br. 2) nastavnik dostavlja, najkasnije do kraja ispitnog roka, studentskoj službi radi obrade podataka i sačinjavanja liste o položenim predmetima.

Predmetni nastavnik je dužan da evidencije o rezultatima predispitnih oblika provjere znanja, polaganja ispita, kao i drugu relevantnu dokumentaciju ispitnih rokova, čuva najmanje dvije godine.

Ponovno polaganje završnog ispita

Član 38

Student koji ne položi završni ispit može pristupiti ponovnom polaganju završnog ispita.

Ukoliko student nije položio završni ispit istekom svih rokova predviđenih za studijsku godinu, mora se prijaviti za ponovno pohađanje nastave iz tog predmeta, izuzev u slučaju kada se radi o izbornom predmetu, kada ima pravo odabira drugog izbornog predmeta.

Studenti završne godine studija

Član 39

Za studente završne godine osnovnih studija, organizovanih po ECTS pravilima studiranja, koji imaju jedan nepoložen ispit iz predmeta ljetnjeg semestra, organizuje se izvođenje nastave iz tog predmeta u zimskom semestru (mentorska nastava).

Završni rad

Član 40

Studijskim programom može biti predviđen završni rad.

Struktura, postupak odobravanja, prijava i odbrana završnog rada urediće se opštim aktom Univerziteta.

Prigovor na prolaznu ocjenu ispita

Član 41

Student, koji nije zadovoljan ostvarenom prolaznom ocjenom, ima pravo nakon verifikacije ocjene da podnese zahtjev prodekanu za nastavu za poništenje ocjene i ponovno polaganje ispita.

Prodekan za nastavu odlukom odobrava pravo iz stava 1 ovog člana.

Ponovno polaganje ispita odvija se u narednom propisanom roku kod predmetnog nastavnika.

Prigovor na zakonitost postupka ocjenjivanja ispita

Član 42

Student ima pravo da organu rukovođenja ustanove podnese prigovor na ocjenu ako smatra da ispit nije obavljen u skladu sa zakonom, statutom i ovim pravilima u roku od 48 sati od dobijanja ocjene.

Pod ispitom iz stave 1 ovog člana smatraju se svi oblici provjere znanja.

Dekan je dužan da po prigovoru, u roku od tri dana, obrazuje komisiju koja će utvrditi, u skladu sa zahtjevom iz prigovora, da li je ocjena izvedena suprotno propisima, pregledati i ponovo ocijeniti pismeni ili drugi rad ili ispitati studenta.

Komisija iz stava 2 ovog člana ima tri člana u koju mogu biti imenovani nastavnici iz istih ili srodnih oblasti.

Ukoliko student traži izuzeće predmetnog nastavnika, taj nastavnik ne može biti član komisije iz stava 2 ovog člana.

Odluku o ocjeni komisija donosi većinom glasova.

Odluka o ocjeni komisije iz stava 2 ovog člana je konačna.

Zapisnik o toku ispita i ocjeni komisija dostavlja dekanu.

Održavanje završnog ispita u slučaju spriječenosti predmetnog nastavnika

Član 43

U slučaju spriječenosti predmetnog nastavnika da održi završni ispit, organizacija i održavanje završnog ispita povjerava se drugom nastavniku iz iste ili srodne oblasti, ili komisiji koju imenuje dekan.

Na sastav komisije, postupak i donošenje odluke o ocjeni shodno se primjenjuju odredbe člana 42 st. 3, 5 i 6 ovih pravila.

Na saopštavanje ocjena komisije sa usmenog, odnosno pismenog ispita shodno se primjenjuju odredbe člana 37 ovih pravila.

Zapisnik o toku ispita i ocjeni komisija dostavlja dekanu, odnosno direktoru organizacione jedinice.

VIII. OBEZBJEĐIVANJE KVALITETA

Samoevaluacija i ocjena kvaliteta nastave

Član 44

Na Univerzitetu se najmanje jednom godišnje sprovodi postupak samoevaluacije studijskih programa, nastave i uslova rada prema standardima i smjericama za obezbjeđivanje kvaliteta (ESG) u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Učešće studenata u postupku redovnog (godišnjeg) nadzora za obezbjeđenje sistema kvaliteta vrši se kroz ocjenjivanje nastavnog procesa i nenastavne podrške. Učešće studenata u anketi je obavezno.

Anketa je anonimna.

Za sprovođenje ankete odgovorni su studentski povjerenik i prodekan zadužen za nastavu i studentska pitanja na organizacionoj jedinici.

U sprovođenje ankete mogu se uključiti i drugi članovi akademskog osoblja i studenti, koje odredi dekan i Studentski parlament, odnosno studentsko vijeće.

Anketa se obavezno sprovodi nakon završetka semestra.

Dodatno anketiranje može da se sprovede i u toku semestra, na predlog Studentskog parlamenta, studentskih vijeća na organizacionim jedinicama ili Senata.

Odluku o dodatnom anketiranju, terminima sprovođenja, sadržaju i načinu obrade ankete, kao i uputstvo o sprovođenju ankete donosi Senat.

Podaci o ocjeni za svaki predmet (kurs) unose se u personalni dosije nastavnika.

Dekan je dužan da nastavnika čije su ocjene znatno ispod prosjeka pozove na razgovor, ukaže na nedostatke i saopšti preporuke za otklanjanje tih nedostataka.

IX. EVIDENCIJE I JAVNE ISPRAVE

Evidencija

Član 45

Univerzitet, odnosno organizaciona jedinica Univerziteta, vodi: matičnu knjigu studenata, evidenciju o izdatim diplomama i dopunama diploma i evidenciju o ispitima.

Matična knjiga studenata i evidencija o izdatim diplomama trajno se čuva.

Evidencija iz stava 1 ovog člana vodi se u obliku zapisa na papiru i u elektronskom obliku.

Lični podaci upisani u evidenciju iz stava 1 ovog člana prikupljaju se, obrađuju, čuvaju i koriste za potrebe Univerziteta i državnog organa nadležnog za poslove prosvjete, u skladu sa zakonom.

Svi vidovi prikupljanja, čuvanja, obrade, objavljivanja i korišćenja podataka iz stava 4 ovog člana sprovode se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Javne isprave

Član 46

Na osnovu podataka iz evidencije Univerzitet izdaje javne isprave.

Javne isprave, u smislu ovih pravila, su: indeks, diploma i dopuna diplome, potvrda o studiranju, uvjerenje o položenim ispitima i uvjerenje o završenim studijama.

Ništavnost javne isprave

Član 47

Javne isprave oglašavaju se ništavnim ako:

1. ih je izdala nelicencirana ustanova;
2. ih je potpisalo neovlašćeno lice;
3. nosilac javne isprave nije ispunio sve ispitne obaveze na studijskom programu na način i prema postupku koji je utvrđen zakonom, podzakonskim aktom i studijskim programom.

Postupak oglašavanja javnih isprava ništavnim sprovodi državni organ nadležan za poslove prosvjete.

Rješenje o poništavanju javnih isprava je konačno u upravnom postupku i objavljuje se u Službenom listu Crne Gore.

Diploma

Član 48

Student koji je položio sve ispite predviđene za upisani studijski program i ispunio sve ostale obaveze propisane zakonom, Statutom Univerziteta i ovim pravilima stiče diplomu osnovnih studija odgovarajućeg studijskog programa.

Uz diplomu osnovnih studija izdaje se i dopuna diplome (eng. *Diploma Supplement*) radi detaljnijeg uvida u nivo, prirodu, sadržaj, sistem i pravila studiranja i postignute rezultate tokom studija.

Diplomu o završenom osnovnom studiju potpisuju rektor i dekan organizacione jedinice.

Dopunu diplome (*Supplement*) potpisuje dekan organizacione jedinice.

U organizovanju studija iz člana 11 ovih pravila, ustanova ima pravo da sprovodi program duplih ili zajedničkih diploma.

Dupla diploma se stiče završetkom studijskog programa na dvije ustanove visokog obrazovanja i potvrđuje se sa dvije diplome ustanova.

Zajedničku diplomu izdaju najmanje dvije ili više ustanova visokog obrazovanja, na osnovu studijskog programa za sticanje zajedničke diplome, koje su akreditovane za odgovarajući studijski program.

Diploma se uručuje na svečanoj promociji.

Druge isprave

Član 49

Na zahtjev studenta izdaju se i druge isprave o studiju kojima se potvrđuju statusna i druga prava studenta u toku studiranja.

Sve molbe i zahtjeve studenti dostavljaju u pisanom obliku ili u elektronskom obliku u skladu sa propisima o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu i elektronskom dokumentu, studenstkoj službi organizacione jedinice.

Studentska karta

Član 50

Univerzitet može da izda studentsku kartu kao dokaz da je lice registrovano kao student Univerziteta, kojom mu se obezbjeđuje :

1. pristup svim prostorima u kojima se odvijaju studentski programi Univerziteta;
2. korišćenje biblioteka, računarskih učionica, osim ako nijesu predviđena posebna pravila registracije;
3. pristup sportskim i drugim objektima koji stoje na raspolaganju Univerzitetu.

Bliže uslove izdavanja i korišćenja studentske karte utvrđuje Upravni odbor Univerziteta posebnom odlukom.

X. PRELAZNE ODREDBE

Član 50a

Student završne godine osnovnih studija koji ima neprijavljen i nepoložen samo jedan predmet, bez obzira na broj ECTS kredita, može prijaviti i polagati ispit iz tog predmeta u septembarskom ispitnom roku tekuće studijske godine.

Za realizaciju ispita iz stava 1 ovog člana organizaciona jedinica organizuje dopunsku-dodatnu nastavu, u toku trajanja septembarskog ispitnog roka.

Termin polaganja tog predmeta određuje Vijeće organizacione jedinice.

Visinu naknade za organizaciju ispita, u smislu stava 2 ovog člana utvrđena je posebnom odlukom Upravnog odbora Univerziteta Crne Gore.

XI. ZAVRŠNE ODREDBE

Prestanak važenja

Član 51

Danom stupanja na snagu ovih pravila prestaju da važe Pravila studiranja na osnovnim studijama br. 08-581 od 26.02.2015. godine

Stupanje na snagu

Član 52

Ova pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Biltenu Univerziteta Crne Gore.